СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 163. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 17 липня 1933. VOL. XLI. No. 163. Jersey City, N. J., Monday, July 17, 1933. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ НАЛЯГАЄ НА 30-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Праці, заявив, що Федерація зачинає велику кампанію за негайне заведення 30-годинного тижня праці в угольній промисловости.

Отся кампанія є започаткуванням дальшої широкої акції, спрямованої до заведення 30-годинного тижня праці в цілій промисловости.

ПРЕЗИДЕНТ ХОЧЕ ДЕКРЕТОМ ОЗНАЧИТИ ПЛАТНІ И ГОДИНИ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт готов рішитися цими днями на далекосяглий крок і завести декретом мінімальну платню та максимум годин праці у всіх ділянках промисловости.

В тій справі відбуваються наради між президентом і ґенералом Джансоном. Застановляються головно над тим, чи такий декрет буде правосильний.

З того, що доносять про ті пляни, виходить, що президент Рузвелт обстоює тепер мінімальну заробітну платню в сумі 40 центів на годину і 36-годинний тиждень праці.

КОЛБІ ПРО СТАРУ І НОВУ ДИПЛЬОМАТІЮ ТА МИР.

ШАРЛОТСВІЛ (Вірджінія). — Бейнбрідж Колбі, бувший секретар стейту, говорив на зборах „Юніверзіти оф Вірджінія'с Інститют оф Поблик Аферс" про мирові договори. Він сказав, що нема найменшої ріжниці між методами й успіхами старої дипльоматії й нової. Як одна так і друга нічого не осягнули, коли мова про забезпечення спокою у світі. Усі ті мирові договори, які заключено за останнє десятиліття, не мають, на думку Колбія, ніякого практичного значіння. Держави далі зброяться і далі істнує военне напруження. Інтернаціоналізм теж нічого не зискав і не допоміг розвязати світові конфлікти. Тому націоналізм являється ще найбільшою силою. Повоєнна нова дипльоматія не дописала. Світ стоїть далі на вулькані. Але, казав далі Колбі, з того не виходить, що треба попадати в розпуку. Ні. Треба далі обороняти принципи свободи і демократії. А коли кожда нація буде про це дбати, тоді ті цінности возьмуть верх у цілому світі й тоді доперва буде можна думати про дійсний світовий мир.

ЗАЖУРЕНІ ВИКРАДУВАННЯМ ЛЮДЕЙ.

ВАШИНҐТОН. — Генеральний прокуратор береться тепер до виготовлення пляну боротьби з ґенґстерством. Іде йому головно про найновішу ґенґстерську професію, себто про схоплювання багатих людей, щоби в той спосіб видістати від них грубий окуп. Отся професія розвивається з кождим днем чимраз сильніше, бо кождий день доносить про нові викрадування ріжних осіб. Той „промисл" зріс головно від того часу, як заведено 3.2% пиво. Ґенґстери, звязані з бутлеґерством, втратили тим робом великі доходи і кинулися тепер до інної професії: схоплювання багатих людей.

ЗАВИСОКІ ПЛАТНІ ЗАЛІЗНИЧИХ УРЯДНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Джозеф Істмен, котрий завідує справами транспорту, заявив високим екзекутивним урядовцям залізничих компаній, що коли вони не зменшать своїх платень по добрій волі, то уряд буде змушений вплинути на це, щоби ті платні були зменшені під примусом. Істмен каже, що він не говорить до вулиці й не кермується тут ніякою демагоґією, ні навіть не обвинувачує тих, котрі побирають зависокі платні. Він тільки стверджує, що ті сотки тисяч долярів, що їх побирають одиниці, зістали їм ухвалені в часі найбільшої спекуляції й буму та штучного добробуту, а не були зменшені в часі, коли залізниці опинилися над цілковитим банкроцтвом.

ЗУЖИЮТЬ УСІ ФОНДИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент заповів, що всі фонди, які конґрес призначив на ліквідацію безробіття, будуть негайно пущені в рух, щоби дати праці якнайбільшому числу безробітних. Фонди виносять $3,300,000,000.

ДАЛІ ПІДНОСЯТЬ ПЛАТНІ.

ВАШИНҐТОН. — Урядово стверджують, що доносять з Шікаґо, Дітройт і з інших більших і менших міст, що всюди зачинають підвищати заробітні платні.

ХВАЛИТЬ ПЛЯНИ ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, вернувшися з Европи, каже, що в Лондоні осягнено на нарадах Економічної Конференції багато більше, ніж про це пишеться. А що не осягнено повних результатів, то тільки тому, що конференція була скликана заскоро. Треба було підождати, аж президент Рузвелт розвине цілковито свої пляни відбудови. Щойно тоді, як відносини в Америці поправляться, буде можна приступити до стабілізації доляра. Це наступить, на його думку, десь при кінці біжучого року. За доляром устабілізується англійський фунт стерлінгів, французький франк та інша заграничнa валюта. Ботлер каже, що пляни Рузвелта є доцільні і він певний, що вони вдадуться.

ПРИКРЕ ФІНАНСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ МАНІТОБИ.

Посол до манітобської леґіслятури, Ґ. Ф. Лоренс, сказав на мітинґу безробітних у Бруклендс, що коли домінія не схоче далі фінансувати видатків Манітоби на безробіття, то провінція Манітоба опиниться в дуже скрутним положенню. Дотепер, казав Лоренс, провінція завинила муніципалам $1,000,000 титулом допомоги для безробітних, а муніципали взагалі не можуть далі удержувати безробітних.

ДУШОГУБСТВА МНОЖАТЬСЯ.

Темна смуга душогубства перейшла по північним Саскачевані. Вісти донесли про четвертий морд коло Дейвил, на північ від Ідам. Знайшли там убитого Ґоса Акселсона. Голова його розбита. Більше вістей про злочин ще нема. Кінна поліція розслідує. Дейвил є в дивізії Норт Бателфорд, де були недавно поповнені два інші душогубства.

Майка Стоковського арештували недалеко Вермиліон в Алберті, як підозрілого в убивстві Ґ. Меєра, 60-літнього фармера в Кот Найф.

ЗАСУД О. Д-РА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО.

Сензацію викликав у Городку (біля Львова) засуд о. д-ра І. Цегельського в повітовім суді на місяць арешту, або на 100 зл. кари за здогадну обиду маґістратського писаря Костшембського. Образа була нібито в тому, що на домагання зложити 10 проц. брутто з добровільної імпрези о. д-р Ц. висловився, що така вимога варварська. Для оборони взяв собі о. Цегельський адвоката Українця й одного Поляка. Поляк на кілька днів перед розправою повідомив, що мусить зрезиґнувати з оборони „под моральним пжимусем". І це цікаво!

ЖИВЦЕМ ЗАСИПАНИЙ.

В Руді Пабяницькій, біля Лодзі, Ян Моспанек копав керницю. Коли Моспанек докопався до глибини 12 метрів, обсунулася в одній хвилині земля і нещасного робітника присипала живцем. Підчас відкопування нещасної жертви, що тревало цілий день, на місці випадку була дружина Моспанка, яка цілий час спазматично плакала, а коли побачила тіло мужа, дістала серцеву атаку. У безнадійному стані Моспанкову відвезли до шпиталю.

ВІК ВІЧНО МОЛОДОЇ АРТИСТКИ.

Париська танцюристка і ревіова артистка Містенґет, що мандрує тепер по Европі, має поважний вік, але досі ніхто не означив його точно. Аж тепер один париський часопис добився до її метрики і подав світови до відома її справжнє називще: Анна Марія Буржуа, уроджена 23. лютого 1869 р. Другий париський денник подав злобний заголовок „Археольоґічне відкриття". Тимчасом Містенґет може бути горда, що в 64-тім році життя виглядає не більше як на 40 з маленьким „хвостиком".

„ШТАНИ ПАНА БРЕТО".

Париські часописи описують один просто ґротесковий випадок в театрі, який покінчився тим, що гість театральної вистави, а також директор театру мусіли явитися перед судом.

Монсіє Брето, так називався невідомий нам відвідувач, який одного вечора прийшов до театру, щоби бути на комедії одного молодого письменника, про яку то дуже прихильно висловлювалася ціла плеяда париських критиків. Комедія була добра, а свідком цього хай буде факт, що Брето так розсміявся в одному місці, що заломилося під ним крісло і він, падаючи, роздер собі штани й перевернув своїх двох сусідів. Зчинилася велика метушня, засвітили на салі світло і само собою зрозуміле, що всі учасники повернули очі замісць на сцену — на монсіє Брето. І наraз саля зайшлася від сміху, коли подивилися на Брета, як з нього звисали подерті штани. По хвилині прийшов сам директор і обурений попросив Брета до своєї канцелярії. Там почав він робити докори Бретови, що той зіпсував йому цілу виставу. Вкінці дійшло до гострої сцисії між Бретом і директором, а вислід того всього був такий, що обидва зробили на себе судовий позов. Директор зробив Бретови закид, що він зіпсував йому цілу виставу і зломив крісло, а Брето знову домагався відшкодування за подерті штани. Суддя станув на боці Брета і заявив директорови, що Брето не пошкодив його театрови, а навпаки, часописи писали про цей веселий випадок і зробили цим тільки рекляму тій штуці. З черги суддя домагався відшкодування для Брета за штани, а своє домагання мотивував тим, що Брето не винен у тому, що театр має такі тандитні крісла.

ЗАВОРУШЕННЯ НА ТЛІ БЕЗРОБІТТЯ.

В Куксвил, Онт., прийшло до поважних забурень на тлі безробіття. Управа міста Куксвил домагалася, щоби безробітні працювали за поміч, яку дістають від міста, 5 днів на тиждень. На це безробітні не погодились. Вони хотіли працювати всього два дні на тиждень. Розярені безробітні впали до громадського дому, понищили вікна, двері, внутрішню обстанову і взагалі були кілька годин панами ситуації. Покликана поліція привернула лад.

ЗНАЙШЛИ ВБИТОГО ПОЧТАРЯ.

Число мордів, які поліція в Ґефорд, Саск., розслідує зростає щораз більше. Недавно люди, які прийшли на почту в Редберґі купувати марки, знайшли п. Потмерула, 53-літнього почтаря й купця, застріленого в склепі. Тіло його було за лядою. Куля перейшла крізь його мозок. На підлозі перед лядою знайшли порожний патрон калібру 22, без ніякої іншої зброї. Знайшли також кроки, які вели через поле в корчі, куди, видно, вбивник утік. Один з двох пуляресів, які почтар звичайно носив при собі, також пропав.

Кінна поліція з Ґефорд і Норт Бателфорд шукає вбивника. В Кридор арештували С. Богуна, літ 19, як важного свідка. Під його подушкою знайшли $135.

БІГЛА БОСА З МЕРТВОЮ ДИТИНОЮ.

Сім миль на полудне від міста Мус Джо, Саск., на дорозі вивернулося в рів авто, в якім їхали чотири жінки й двоє дітей. Одна дитина вбилась на місці, друга вийшла без найменших покалічень. Жінки були покалічені.

Пані Бонд вхопила в руки свою мертву півтора-літню доненьку, Деннис, і бігла з нею боса полями по стерні цілу милю до найближчого дому до телефону. В домі не було телефону. Фармерка сіла на коня й поїхала до сусідів, а матір, не знаючи що робити, знов пустилася бігцем назад до перевернечого авта, держачи в руках дитину.

Пані Р. Ґ. Бонд, Ассинибоя, терпить від сильного умового й фізичного потрясення. Ноги її страшно покалічені з бігу. Лице порізане й тіло потовчене. Всі чотири жінки приходять до здоровля в шпиталі. Їхали вони до Мус Джо в гості.

МОСКВА ЖАХАЄТЬСЯ ШОВІНІЗМУ НА УКРАЇНІ

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Правда" подає величезну промову Сталінового уповноваженого на Україні, диктатора Постишева, яку він виголосив кілька днів перед самогубством Скрипника, комісаря народньої освіти на Україні. Він гостро нападав на Скрипника за те, що він своїми „помилками" на становищу комісаря народньої освіти та в своїх літературних працях дав можливість українським сепаристам-шовіністам провадити працю на Україні. Постишев казав, що на Україні за спиною Скрипника притаїлись багато українських контр-революційних діячів, які в ріжних партійних та урядових організаціях провадили свою націоналістичну політику.

Скоро після цієї промови Скрипник застрілився в Києві, бо він знав, що крім виключення його з партії та позбавлення всіх відповідальних становищ на Україні йому грозить заслання, або ще інші кари. На закінчення своєї промови Постишев отверто нахвалювався, що Скрипникови грозить така сама доля, яка спіткала „таких шкідників, як Яворський, Бадан, Максимович, Ерстенюк, Шумський, Солодуб і т. д., котрі на Україні насаджували буржуазну культуру Донцових, Єфремових, Грушевських, тощо".

ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПЕРЕРИВАЄ СВОЮ ПРАЦЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Рішено скликати на 27 липня загальне засідання економічної конференції, на якому рішиться дальша доля конференції. Керуючі органи конференції прийшли до того переконання, що дальша праця конференції при теперішніх обставинах недоцільна, а тому її засідання доводиться припинити.

Оте загальне засідання конференції має рішити час, коли буде скликана конференція на продовження своїх праць, якщо вона буде взагалі скликана. Дехто думає, що конференція може поновити свою працю в жовтні.

ГІТЛЕР КОНФІСКУЄ МАЙНО ПРОТИВНИКІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд видав декрет про конфіскацію майна осіб та організацій, які будуть виступати активно проти уряду Гітлера. Крім того ухвалено конфіскувати майно та позбавляти горожанських прав тих німецьких громадян, які перебувають за кордоном проти бажання уряду й відмовляються повернутись до Німеччини на заклик уряду.

РОБІТНИЦТВО ТІКАЄ З ДОНБАСУ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Ізвестія" подає, що робітництво далі тікає з праць у Донецькому басейні. Лише за перших чотири місяці біжучого року з робіт утікли 133,000 робітників, на місце яких принято нових 140,000. Ця зміна вправних робітників на нових дуже болючо відбивається на продуктивности Донбасу, що відбивається також на цілій радянській промисловости.

„Ізвестія" подають, що ця втеча викликана тяжкими, харчовими, житловими та взагалі економічними умовинами робітництва, чому большевицька бюрократія не може зарадити. Втеча робітництва з робіт у копальнях поширюється ще від того, що робітництво не знає точно своєї заробітної платні, а крім того комуністичні урядовці часто обкрадають робітників з їх заробітків.

АМЕРИКАНСЬКІ НАФТЯРІ В АРАБІЇ.

КАЇРО (Єгипет). — Арабський король Ібн Саід віддав американській компанії Стандард Ойл Компані оф Каліфорнія концесію на нафту в Арабії. Концесія ця знаходиться на арабських островах на Червоному морю, де тепер Американці розпічнуть будову свого промислового центра.

Американські дослідники знайшли там недавно нафту, а будова землі на островах показує, що можливо нафта є також на материку в Арабії. Тому Американці здобули собі „опшен" і на ту нафту, яка там знайдеться.

УТОПИЛИСЯ 70 РОБІТНИКІВ.

ЯРОСЛАВ (Росія). — На ріці Волзі затопився пароплав, на якому комуністична адміністрація радянських заводів улаштувала прогульку для робітників. Пароплав був розрахований на 125 пасажирів, але комуністи вмістили туди 250. Посеред ріки пароплав перевернувся, не встоявшись від непомірної ваги й скоро пішов на дно. При тім утопилися понад 70 робітників, яких трупи тепер виловлюють у ріці.

Радянська місцева влада зарядила слідство в цій справі й арештувала капітана та комісаря пароплава за його переладування.

МАТЕРН ЩЕ СИДИТЬ В АНАДИРІ.

АНАДИР (Сибір). — Американський летун Матерн подає, що він ще й досі сидить в Анадирі, бо радянські літаки не зявилися ще з допомогою. Він ще сподівається, що дістане літак для дальшого лету довкола світа. З Харбіна повідомляють, що радянський летун Левандовський уже вилетів до Анадиря.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ЗБРУЧ РІЧКУ ПРОХОДИЛИ

Доводиться пригадати один з великих історичних моментів, коли то 16 липня 1919 року Галицька Армія мусіла покидати галицьку землю і перейти на землі Великої України. Річ ясна, що коли би це не сталося було силою польського насильства, то перехід через Збруч був би найщасливішим моментом у нашій історії, ліквідацією штучної границі, злиттям двох віковічних українських земель, двох урядів і двох українських армій в одну українську державну територію, в одну українську владу і в одну українську армію. Та 16 липня 1919 р. проходили галицькі військові частини і галицькі втікачі річку Збруч тому, що не було сили встоятися на рідній землі, як то співається у стрілецькій пісні.

Та як би не було з причиною переходу через Збруч, одно є певне: що та подія залишилася надзвичайно глибокі сліди в нашім національнім орґанізмі. Бо довелося переживати на землях Великої України велику траґедію галицькій і наддніпрянській армії й обидвом українським урядам. Та чим далі, тим більше переконуємося, що та траґедія таки злучила докупи серця Галичан і Придніпрянців, особливо тих, що стояли в боєвих рядах і боронили відроджену державу. І хоч які були важкі тоді переживання й тертя, всежтаки ми свідомі того, що дві віти одного й того самого українського народу спільною кровю заманіфестували тоді перед світом одно й тесаме змагання до своєї держави.

А те, що ми вміли вдержати спільний фронт навіть у тих важких революційних часах, повних хаосу, витворило в народі ту свідомість, що таки вернуться ще раз ті радісні хвилі, коли знову підніметься наш нарід, коли задріжать наші вороги.

Маючи це на увазі, мусимо далі плекати духа нашої геройської армії. Мусимо далі виховувати наше покоління в тім переконанню, що може прийти кождої хвилі той час, що знову прийдеться нам станути в ряди української армії. Тому не можемо забувати на підготовку до революційного зриву. Не можемо забувати за тих наших синів, що тепер служать у чужих арміях. На них треба звертати найбільшу увагу. Бо при їх допомозі прийдеться колись піднімати нове повстання, яке скінчиться певно нашою побідою, якщо народня маса стане одною лавою до боротьби. До того змагати і так поступати наказує нам память про той день, коли ми Збруч річку проходили — в 1919 році. А тоді наш найближчий перехід буде вже переходом з одної вільної української землі на другу, теж вільну й українську.

НАРІД, КНИЖКА Й ПИСЬМЕННИК

Нарід і книжка.

Генріета Леслі в своїй новоізданій книжці про Болгарію розповідає про занепад культури в Болгарії. Найкраще видно цей занепад по занепаді літератури. У Болгарії пишуть і видають дуже мало книжок. Найкраща книжка знаходить дуже мале число читачів. Автори через те не мають винагороди за свою працю, а не маючи нагороди за працю, не можуть присвячуватися письменству і мусять шукати роботи в бюрах. Працюючи знову в бюрах, вони не можуть писати літератри.

Зі слів авторки виходить ясно, що Болгарія не вирветься так довго зі свого культурного назадництва, поки її нарід не навчиться купувати книжку масово.

Нарід і вища освіта.

При тому не можна говорити, начебто Болгари не мали охоти піднести свою культуру. Якраз навпаки, Болгари відзначаються змаганням до культури. Це змагання, можна сказати, просто в моді. Кождий Болгарин, урядник, робітник чи селянин, хоче дати синови вищу освіту, головно тоді, як він самий її не має. Йдуть болгарські сини за границю, бідують, вчаться, а потім вертаються в рідний край з широкою освітою, зі знанням та штукою. Але на рідній землі вони скоро побачать, що рідний нарід не може зужиткувати їх високого знання. Багато з них пробують вертатися до фізичної праці, та тут скоро бачать, що за час їхньої науки вони забули працювати фізично.

І знову показується, що не вистарчає добувати вищу освіту лиш одиницям. Треба, щоби цілий нарід відчував потребу покористуватися плодами вищої умової праці.

Школа й любов до читання.

Читаючи такі річи про Болгарію, можна подумати собі, що авторка протиставить у своїй думці Америку, як щось зовсім протилежного Болгарії. Читач подумає собі: як є на світі країна, де книжку й освіту й культуру трактується інакше, то це певно в Америці. Коли де книжку купують, то певно в Америці. Адже тут жиють що найменше 5 мілонів людей, які покінчили колеґії. Як не читає книжок робітник, то певно читають їх ті, що читали їх роками довгих студій у вищих школах.

Тимчасом Линколн Шустер, відомий американський видавець, каже, що всі матуристи вищих американських шкіл хорують на ту духову недугу, яка називається відразою до книжок. Вони не то що не мають любови до книжки, але й відзначаються виразною відразою до неї. Вони не тільки не мають охоти купувати книжку, але навіть не отворять її, як її хтось їм дасть.

Шустер збиває як фальшиве переконання, що цьому винуваті радіо, авто, карти і таке інше. Нічого подібного; якби абсольвенти колеґій любили книжку, то ніщо їх не відвелоб від книжки. Він приходить до переконання, що виховання, яке вони дістали вдома чи в школі, навчило їх ненавидіти книжку. Самі вчителі колеґій часто заражені цею недугою ненависти до книжки, і вони певно не можуть навчити своїх учеників любити книжку. Навіть ті, що люблять книжку, не все попадають на добру методу навчання любови до книжки. В уяві учеників книжка звязується часто з екзаменами й домовими задачами. Домові задачі вони ненавидять, бо вони відривають їх від забави, товариства, розривки. Екзамени звязані зі страхом невдачі. Виходять потім такі студенти зі школи, де вже нема ні екзаменів, ні домових задач, але в них ще далі лишається ненависть до книжок, яку вони набули через домові задачі й екзамени.

Праця письменника.

Письменники час від часу дають нам нагоду поглянути в робітню свого ума.

Родярд Кіплінґ, відомий на ввесь світ анґлійський письменник, говорив оноді з нагоди свого літературного ювилею про літературну роботу. Він говорив перед Товариством Канадійських Авторів і тому говорив про Канаду. Розповідав про глибокі й ріжнородні враження, які він зібрав підчас своїх відвідин у Канаді. Каже він, що йому потім треба було довгого часу, щоби ці враження зібрати та зрозуміти їх дійсне значіння.

„Манчестер Ґардіен" у своїй критиці повісти „Пур Строс" жалує, що авторка, Наомі Джейкоб, занадто скоро пише книжку за книжкою та не присвячує більше часу обдуманню кождої книжки. Через те її знають як пильну людину, але не як добру артистку, якою вона могла би бути. Її книжки „скриплять у завісах". Якби вона писала менше, то її книжки були би не сиромудрі, але глибокі.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НОВІ ПРОМИСЛОВІ „КОДЕКСИ".

„Адміністрація Відбудови Краю" предложила ще два промислові кодекси, себто правила ведення бизнесу.

Кодекс для промислу мягкого вугля й кодекс для кравецького промислу усталюють правила конкуренції між підприємствами та встановляють відносини між підприємцями й робітниками.

Такі правила ведення бизнесу мусять мати корисний вплив на бизнес, бо без них підприємства ведуть конкуренцію на життя й смерть; вона нищить конкурентів і коштує багато консументів. Для робітників умови, вложені в ці кодекси, не все корисні, але вони дають їм хоч те добро, що виключають страйки й локавти, які коштують багато підприємців, а робітникам дошкулюють до живого.

ВИМІНА ТУРИСТІВ ЗА СВИНІ.

Між Польщею й Австрією підписано торговельну умову, на основі котрої Польща має пускати до Австрії одного туриста за кождих 6 свиней, спроваджених Австрією з Польщі.

Умова між Польщею й Австрією це перша цього роду умова. Тут кожда сторона говорить отверто, чого вона хоче.

Як видно, Австрії йде про туристів, Польщі — про вивіз свиней. Польща є проти виїзду туристів поза Польщу; Австрія не хоче спроваджувати чужих свиней, головно дешевих свиней з Польщі. Австрія хоче піддержувати своїх рільників; Польща противиться виїздови туристів поза границю Польщі, бо кождий турист вивозить готівку.

Донесення про цю умову додає, що Австрія й Польща можуть ще зміняти квоту. Отже будуть ще торгуватися: скільки свиней за одного туриста?

НЕВДОВОЛЕННЯ РОБІТНИКІВ У ПОЛЬЩІ.

Польща не пускає своїх людей за границю, але в краю їх не дуже гарно трактує, коли судити по їх настрою.

У Білостоці підчас страйку ткацьких робітників прийшло до бійк між робітниками й поліцією. Каже урядове донесення, що робітники почали стріляти на поліцію; ця відповіла й поклала кілька трупів.

Навіть, коли це правда, що каже поліція, що бійку почали робітники, що це вони провокували поліцію, що бійка почалася зі сварки за право відбувати публичні мітинґи, то й тоді це дає не дуже підхлібний образ настроїв у Польщі.

КОМУНІСТИ ПРИЗНАЮТЬ СВОЮ НЕВДАЧУ.

Комуністична партія Америки каже в своїй публичній заяві, що ще ніколи умовини життя не були такі корисні для розвою комунізму в Америці, як тепер, а всеж комуністична партія не вспіла розвинутися в дійсно революційну масову партію.

Коли комуністична партія в Америці не є партією мас, то чиєю партією вона властиво є? І коли маси не піддержуть партії, то хто властиво піддержує всю цю розгалужену аґітацію й пропаґанду, яку веде ця партія без мас?

Кидається в очі питання: з якої причини комуністи признаються отверто до невдачі? Чи може на те, щоби помогти пропаґанді за визнання большевицького уряду Америкою?

Антін Горохівський.

СУРМА.

До зброї, браття, нам час у бій йти,
Край Рідний боронити,
З усіх сторін вороги на нас йдуть,
Хтять всіх нас покорити.

Не даймо землі, де ми родились
І рідня наша жила,
Де віки довгі наша Вкраїна
У силі й славі цвила.

Де наші предки в боях побідно
Татарські орди гнали,
За край і нарід, за нашу волю
Голови свої клали.

Де Олеґ, Ігор, Ольга, Святослав
Печенігів і Торків били,
Де Володимир нарід наш хрестив,
Щоб Бога полюбили.

Не даймось Ляхам, щоби вони нас
Постійно катували,
Свої косцюлки, оґніска, твердзи
І тюрми будували.

Завернім цю дрань в Мазурські багна,
Хай йдуть там дальше гнити;
Тепер не пора з ними миритись,
Лиш **бити і душити.**

Не будуть Ляхи кров нашу пити
І дітей нам **польщити;**
Ми в краю волі на світ родились
І вільно хочем жити!

А хто нас хоче в ярмо закути,
Хай це запамятає,
Що він з **козацьким сильним народом**
До діла в бою має.

Чи чуєш, брате, жалкий клич сурми,
Що нас до бою взиває?
Там ворог лютий на Україну
Мов туча наступає.

До зброї, браття, в ряди ставаймо,
Щоб кривду відплатити;
Чого не зможем знищити вогнем,
Мечем мусим добити.

На наших землях розкорінилась
Польща, Москва й Румуни,
І жидва з ними собі пробує
Нас гнати до комуни.

Вперед, до бою, в порох розбиймо
Дике гніздо вороже,
Волю й державність мусим здобути,
Так поможи нам, **Боже!**

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Володимир Ґалан.

ПЕРЕХІД У. Г. АРМІЇ ЗА ЗБРУЧ

(16 липня 1919 р.).

(Причинки до історії батерії полевих гармат 2/10 У. Г. А.).

З початком липня 1919 р. Галицька Армія відступила в район Борщева, занявши останню смугу галицької землі. Зі сходу большевики витиснули Дієву Армію Великої України під Камянець Подільський; зполудня Румуни заняли лінію Дністра; зі сходу і північного заходу натискала польська армія, яка заняла вже Чортків.

Так наша Армія опинилася в Чотирокутнику Смерти і там прийшло її відродження, її воскресення.

Бо ось ненадійно приходять з Начальної Команди нові, повні життя прикази нового начального вожда, ґен. Грекова, які протягом 5 днів вносять нове життя, нову силу в ряди наших військ. Армія орґанізується, доповняється, заводять лад і одноманітність у боєвих і запільних частинах. Четвертий Гарматний полк задержує лише чотири батерії, а інші переходять до інших частин.

Пята батерія відходить 7 червня з Залісся до села Лосяч, у склад арт. ґрупи Південь сот. К. Карася, яка перемінюється в десятий полк артилерії, в складі чотирох батерій. Перша батерія під командою четаря Літинського, друга під командою пор. Ґалана, третя під командою чет. Козака, четверта під командою пор. Балешти. Прибране боєве імя другої батерії ще з львівських боїв було „Шевченко", а четвертої „Гаврило". Дня 8 червня зорґанізовано штаб полку. Пополудні тогож дня батерії відходять до Коленлян, а в ночі занимають позиції під Чортковом, та своїм огнем помагають проломити ворожу лінію.

Наче ґураґан падуть галицькі полки на ворога, розгромлюють його військо і три корпуси нашої армії розвивають свої сили на захід і північний захід. По завзятих боях ми здобули Теребовлю, Тернопіль, розбили ворога на лінії Гарбузів, взяли Золочів і здержались на лінії Білий Камінь, Белзець, Княже—Гологори—Дунаївці.

Хто переживав ці хвилі в рядах нашого війська, той певно їх не забуде!

Чисельний стан наших бриґад — протягом не цілих трох тижнів нашого наступу — збільшився вдвоє, бо в кождому, нами занятому селі, все мужеське населення голосилось у ряди наших військ. Всюди населення радісно витало наше військо, а по селах і місточках виносили хліб, овочі, всяку поживу, щоб хоч трохи підкріпити наших стрільців, котрі, стиснувши в руках кріс ішли вперед!

Зачалась орґанізація двох нових курпусів війська, а саме четвертого і пятого, збільшено число піхотних курінів і батерій. Вправді не було в нас крісів для новобранців, та ми надіялись добути їх у ворога.

Так у цьому побідному поході вперед Х. бриґада і Х. полк артилерії, розбивши ворога під Манаєвом, прибули ранком дня 25 червня до м. Сасів. Друга батерія відходить негайно до Золочева як запас І Корпуса.

По словах от. Карася мав це бути відпочинок для батерії 2/10, яка брала участь у всіх дотеперішних боях. Для мене була це дійсна радість, бо Золочів це було моє шкільне місто і я знав там майже всіх мешканців.

Похід батерії через місто був справді триюмфальний, бо ми проїхали головними улицями попри всі наші установи. Дівчата кидали нам цвіти, а знайомі підходили, щоби привитатись. Це виглядало трохи не по військовому. На знак команди батерія рушила трухцем і попри команду нашого корпуса скрутила до свого місця постою, уланських касарень. Гармаші зачали негайно „чистку", себто прання біля, чищення зброї, коней, словом, звичайну військову працю в часі „відпочинку".

Батерія осталася в строгім поготівлю і ніхто не міг віддалитись від неї. Та сам вид гір Вороняків, де ми, як малі студенти-пластуни, зводили нераз бої, пригадував мені недавнє минуле, ці старі уланські казарми, де ми приглядалися цілими днями вправам австрійських уланів та як малі школярі мріяли про старшинські школи; а врешті будинок старої ґімназії, в якій вже 1910 року виявилася страшна ворожнеча між студентами Українцями і Поляками, так, що матуристи 1912 р. не пішли до спільної фотоґрафії, розвязали шкільну касу та навіть не визначили реченця шкільних сходин, яких ніхто не бажав. Та воно так склалося, що Українці були умово горою. Всі відзначаючі ученики були Українці і Жиди і польські фесори робили всі можливі зусилля, щоби переперти туди хоч одного Поляка.

Отся внутрішня боротьба і протеґування польських учеників глибоко вбивалася в души нашої молоді. Не диво, що в скорому часі абсольвенти золочівської ґімназії взяли провід нашого академічного життя у Львові.

І в часі війни золочівська ґімназія дала нам довгу лісту прегарних боєвих старшин, хочби згадати тепер вже покійних: сотника Заліпського, тяжко раненого в окопах на Михайлівщині під Львовом; поручника Іванова, вбитого при наступі на Теребовлю; четаря Стасюка, тяжко раненого під Теребовлею; поручника Михайлова, звісного з боїв під Львовом, Олієвом та Манаєвом; сотника Цьокана, котрий вславився при обороні Львова; четаря Солтиса, римо-католика, котрий під впливом нашої молоді став щирим патріотом та перебув у рядах нашої Армії всю визвольну війну, і багато багато інших, яких імена тісно звязані з нашим визвольним рухом.

Всі вони, це вихованці покійного професора цеї ґімназії, М. Галущинського, — теж запасного старшини австрійської армії, який усіх наших матуристів висилав у першу чергу до армії, щоби вони були потім добрими провідниками нашої молоді. Ця подія вказує ясно, якими невдалими є заходи ворога винародовити нашу молодь, та що до війни навіть ворожі нам школи дуже часто виховували кращих і енерґійніших провідників ніж наші власні українські ґімназії. На довге роздумування не було часу, бо з заходу долітав гуркіт гармат, а це знак, що наша Армія веде дальше завзяті бої.

Не довго прийшлося нам бути „запасом" корпуса. В полудне 26 червня покликано мене до команди корпуса, а батерія одержала приказ бути готовою до походу. Тодішній шеф штабу І. Корпуса, отаман Кунїш, невиспаний, перемучений, поденервований, зясував мені коротко положення на фронті та заявив, що Поляки роблять протинаступ на Ясенівці та мабуть вже прорвали фронт. Батерія 2/10 відійде негайно **чвалом** до Ясеновець, щоби вогнем прогнати ворога!

Знову батерія проїхала містом, тепер спокійно, кроком, щоби не трівожити мешканців. Та зараз на львівськім передмістю впав грізний приказ:

Батерія, позір! Комонні й обслуга, садовись!

Батерія вперед! Чвалом! Руш!!!

Задудніла земля і вихром гналась батерія вперед до Ясеновець. Тільки ми зїхали з гори біля Василіянського монастиря, пригнав нам назустріч вістовий з Ясеновець з новим приказом: „Змінити напрям походу на Старий Камінь, чвалом заняти позицію в полі та відкрити вогонь на Белзець і Скваряву, куди наші частини 5 бриґади саме тепер наступають!"

Батерія скрутила на поле і за приказом відкрила вогонь. І дійсно наші частини пішли вперед та заняли над вечером село Белзець. На фронті був цілковитий спокій і батерія одержала наказ відійти до села Хилчиць, в розпорядження 5 бриґади.

За оперативним наказом корпуса мав відбутися дальший наступ на Скваряву і Гологори ранком дня 27 червня. Наліво від 5 бриґади йшли частини шестої бриґади, під командою сотника Головінського, направо, дальше на північ, у районі Білого Каменя, оперувала Х бриґада під командою сотника Кондратського. Для батерії 2/10 приділено до обстрілу відтинок 4 куріня під Скварявою і ще нічю вона заняла позицію при полевій дорозі, при західньо-північнім виході з села Почапи. Негайно побудовано телефонічне получення до піхоти і там у самій піхотній лінії, напроти костела Скваряви, була зірна батерії і її команди.

Ранком того дня було в батерії приблизно 300 стрілів. Відтинок нашого обстрілу був великий, а ворожі позиції, як це мож було запримітити — були заздалегідь підготовані і сильно укріплені, а це вимагало сильного гарматнього вогню, щоби їх знищити. Саме тому я зажадав від команди 5 бриґади достави більшої скількости амуниції і одержав на це приблизно таку відповідь: Артилерійських набоїв нема зовсім. Деякі батерії, з браку амуниції, вже стягнено з фронту. Така сама ситуація з амуніцією для скорострілів і піхоти. Коли наступ вдасться, добудемо більше.

Ось з такою потіхою я вибрався ще досвіта дня 27 червня 1919 р. до піхотної лінії під Скваряву. Погода була гарна, хоч це дописувало нам від часу нашого наступу під Чортковом.

Наша піхота вспіла за ніч побудувати собі гарні криївки на горбах під Скварявою, в віддалі 250—300 кроків від ворога. Наша лінія проходила на захід від села Княже над річкою на схід від Скваряви до гостинця під Белзцем і дальше на північ. Дуже висунена вперед і дуже небезпечна була позиція в Белзци, бо ворож міг острілювати її з боків. Ця позиція в Белзці, бо ворог для оборони, бо вся вона була під безпосереднім обстрілом ворога, якого позиції приходили східнім краєм села Скваряви і дальше на південь на горби к. 255.

Головний наступ мав відбутися з Княжа, і по слабій гарматній підготовці наші частини рушили в наступ. Ворог відбиває цей наступ і його піхота вибігає з ровів до протинаступу. Наші гармати відкривають перехрестний вогонь і змушують ворога до відступу.

В ту мить розвиває горячу працю ворожа артилерія і засипає наші піхотні рови під Скварявою своїм вогнем. Одна ґраната за другою розриваються в окопах, стогін ранених стає чимраз голосніший, чимраз більше надходить зголошень убитих... Це пекло триває більше години. Винести ранених з окопів неможливо, бо це певна смерть, а їх войк денервує піхоту.

Ворожа ґраната перериває телефон батерії та гармаші звинними скоками з криївки справляють його і знову в ворожих окопах розривається наша ґраната. Це додає відваги піхоті, бо вони чують, що за ними стоять їх щирі, випробувані в боях побратими-гармаші. За кождим цільним стрілом з наших окопів добувається радісний оклик а-г-г! Ґура, наша артилерія! Радіють нашим успіхом як малі діти і вся їх увага звернена тепер на вибух наших ґранат. За ворожі вони забули!

Фій-фій-фій-трах! і наша криївка вкрилася димом та землею. Піхота стривожена. Гармаші вбиті! Та ні, лише телефон хвилево ушкоджений і знову летить стріл на ворога!

Піхота держить свої позиції кріпко, хоч стогін ранених здовж усього фронту зростає, а сонце пражить немилосерно. Біля полудня знову затише на всьому фронті, лише під Белзцем чути ще тарахкотіння машинових крісів. На зміну приходить до постою батерії хорунжий Герман, а я вибираюся з моїм вістовим Кравцем на розгляд позицій у село Белзець, щоби там підвезти хоч дві гармати на поміч піхотинцям.

Белзець був іще в наших руках, а це завдяки кільком старшинам і стрільцям, які остались на фронті зі скорострілом, коли вся сотня розбіглася з фронту. Це вони так стріляли і переносили скоростріл з місця на місце, щоби „страшити" ворога такою сильною „залогою" наших позицій і відстрашити його від наступу на Белзець. Це їм вповні вдалося!

Цей старшина просив мене повідомити про цю подію команду бриґади і скільки це булоб можливе вигнати запасну сотню на фронт. Ми рушили в село, взявши кріси на „поготівля", і протягом не ці-

ПРОТОКОЛ З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

ДРУГИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ. (13)

ВИКАЗ ПОМЕРШИХ ДІТЕЙ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за час від 1-го січня 1929 до 31-го грудня 1932 р.

Відділ	Число членів	Вплатили до посмертного фонду	Виплачено посмертних запомог
5	1	$17.25	$346.00
7	2	17.85	383.00
9	1	75	13.00
18	1	15.90	400.00
21	1	9.15	93.00
22	1	8.40	93.00
28	2	9.00	77.00
29	2	1.50	30.00
30	2	16.50	391.00
33	1	4.50	306.00
34	1	18.45	346.00
38	2	24.30	479.00
42	1	6.00	320.00
50	1	9.15	400.00
55	1	13.05	160.00
62	1	17.40	346.00
64	1	13.65	400.00
65	1	9.00	75.00
70	1	11.25	400.00
90	2	3.45	103.00
94	1	15.75	306.00
102	1	3.30	250.00
104	2	14.55	800.00
106	1	15.60	400.00
108	1	45	23.00
114	2	10.05	356.00
120	1	2.55	346.00
121	1	14.10	160.00
124	1	18.75	346.00
127	1	9.45	253.00
128	1	3.00	346.00
135	1	8.25	93.00
136	1	60	10.00
139	1	12.75	400.00
147	3	16.80	190.00
151	1	1.50	346.00
155	2	26.70	800.00
160	1	3.15	26.00
163	1	7.65	346.00
164	2	7.95	138.00
169	1	1.80	20.00
170	1	16.20	346.00
206	1	13.80	346.00
217	1	14.10	400.00
218	2	11.85	220.00
221	1	12.45	346.00
223	1	45	10.00
230	1	3.90	130.00
231	1	1.65	20.00
234	1	14.55	400.00
237	2	17.70	384.00
239	1	6.90	320.00
242	1	4.80	50.00
245	1	6.00	93.00
248	1	6.90	346.00
251	1	12.45	346.00
258	1	14.85	346.00
270	2	6.60	85.00
271	1	60	10.00
276	4	36.60	685.00
278	1	13.65	160.00
295	1	15.15	346.00
296	2	16.65	378.00
297	2	22.50	533.00
300	1	1.50	306.00
320	1	18.00	346.00
326	1	90	23.00
334	1	12.90	400.00
342	2	17.25	439.00
360	1	2.10	22.00
363	1	9.90	100.00
367	1	6.30	400.00
371	1	16.50	400.00
383	1	30	127.00
386	1	1.95	133.00
Разом	96	$779.10	$20,112.00

ЗІСТАВЛЕННЯ ПОСМЕРТНИХ ВИПЛАТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА.

За час чотирох літ померло 96 дітей на суму $20,112.00
Родичі вплатили до фонду посмертного за тих дітей 779.10

Організація доплатила з фонду посмертного $19,332.90

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗА 12 ЛІТ.

За час 12 літ померло 317 дітей на суму $49,190.00
Родичі вплатили до фонду посмертного за тих дітей 1,712.80

Організація доплатила з фонду посмертного **$47,477.20**

Повищу суму, $47,477.20, доплачено грішми тих дітей, які жиють і платити будуть аж до переходу між старших членів. У виконанню директиви 17-тої конвенції головне річне засідання в 1930 р., згідно з апробатою актюара, піднесло виплати посмертних запомог на табельку ч. 1. для всіх дітей від 1 до 7 року.

Табелька ч. 2., на яку члени платять 50 цнт. місячно, передвиджує спеціяльні привілеї, а іменно: по трох роках плачення виплачений й посмертний сертифікат (PAID UP), або безплатне продовження обезпечення (EXTENDET INSURANCE). По 10тьох літах плачення всі члени мають грошеві звороти (CASH SURRENDER). Всі члени, обезпечені на Т. 2. можуть продовжувати своє членство до 70 року, почім дістають виплачену грамоту.

РОЗВІЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

за час від 22. лютого 1894 р. до 31. грудня 1932 р.

Число пор.	Рік	Число членів	Вклядки, розмет, табеля смерт.	Разом всі фонди	Фонд сирітський під опікою УНС.	Власність У. Н. Союза	Загальні замкнення з кінцем року
1	1894		50 цнт.	$ 220.35	$	$ 220.35	$ 220.35
2	1895		„	385.25		385.25	605.60
3	1896	587	„	151.36		151.36	756.96
4	1897	1,019	„	2,187.97		2,187.97	2,944.93
5	1898	1,593	„	2,743.64	304.05	2,439.59	5,688.57
6	1899	2,057	„	1,198.51	1,145.00	53.51	6,887.08
7	1900	3,067	70 цнт.	3,297.32	14.49	3,282.83	10,184.40
8	1901	3,711	„	2,111.48	1,400.00	711.48	12,295.00
9	1902	3,384	„	1,956.31	750.00	1,206.31	14,252.19
10	1903	3,796	„	877.66	2,439.73		15,129.85
11	1904	5,857	„	2,863.49	2,309.11		17,993.34
12	1905	6,547	„		3,379.80		18,491.75
13	1906	7,888	„	5,712.00	3,443.15		23,705.34
14	1907	8,540	Розмет	13,404.33	6,270.07	5,453.52	37,109.67
15	1908	8,795	„	8,961.59		8,961.59	46,071.26
16	1909	11,793	„	20,053.45	6,232.91	13,382.64	66,124.71
17	1910	14,430	„	34,264.25	11,182.64	23,081.61	100,388.96
18	1911	13,280	„	7,912.05	4,079.14	3,832.91	108,301.01
19	1912	14,917	„	32,229.86	4,518.37	27,711.49	140,530.87
20	1913	19,110	„	51,346.37	2,773.14	48,573.23	191,877.24
21	1914	12,396	„	69,852.22	11,936.42	57,915.80	261.729.46
22	1915	6,750	Після літ	21,780.37		21,780.37	283,509.83
23	1916	9,174	„	62,403.72	2,491.60	59,912.12	345.913.55
24	1917	10,008	„	86,099.01	9,642.42	76,456.59	432.012.56
25	1918	11,891	„				416,196.02
26	1919	12,445	„	87,844.03	19,688.41	68,155.62	519,856.59
27	1920	12,237	„	66,461.39	6,119.98	60,341.41	586,317.98
28	1921	11,815	„	119,883.51	9,296.33	110,587.18	706,201.49
29	1922	12,427	„	121.764.86	11,185.35	110.579.51	827,966.35
30	1923	14,790	„	156,012.46	28,412.32	127,600.14	983,978.81
31	1924	17,011	„	180,228.83	8,307.43	171,921.40	1,164,207.64
32	1925	18,195	„	170,207.83	4,628.30	165,579.53	1,334,415.47
33	1926	19,332	„	234,580.73	600.95	233,979.78	1,568,996.20
34	1927	19,962	„	214,593.10	7,514.41	207,078.69	1,783,589.30
35	1928	20,381	„	248,967.53	9,950.53	239,017.00	2,032,556.83
36	1929	21,286	„	159,229.82	16,951.17	142,278.65	2,191,786.65
37	1930	21,338	„	267,273.77	6,278.55	260,995.22	2,459,060.42
38	1931	20,817	„	287.131,91	4,958.26	282,173.65	2,746,192.33
39	1932	19,831	„	195,146.59	4,821.36	190,325.23	2,941,338.92
				$2,941,338.92	$213,030.34	$2,728,308.58	$ 2,941,338.92

Маеток Молодечого Департаменту У. Н. Союза 314,866.96

Загальний маеток У. Н. Союза $3,256,205.88
Фонд сирітський У. Н. Союза 213,030.34

Власний маеток організації крім Друкарні і Книгарні $3,043,175.54

РОЗВІЙ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за час від 1. липня 1921 до 31. грудня 1932 р.

Число поряд.	Рік	Число членів	Вкладки	Власність Мол. Департ.	Загальні замк. з кінцем року
1	1921	5,124	Т. 1.—25 ц.	4,994.12	4,994.12
2	1922	5,883	„	9,756.20	14,750.32
3	1923	7,633	„	12,792.54	27,542.86
4	1924	9,510	„	17,314.16	44,857.02
5	1025	10,667	Т. 1.—25 ц. і Т. 2.—50 ц.	21,847.33	66,704.35
6	1926	11,714	„ „	23,959.99	90.664.34
7	1927	12,346	„ „	27,776.89	118,441.23
8	1928	12,971	„ „	29,196.22	147,637.45
9	1929	14,037	„ „	51,617.87	199,255.32
10	1930	13,891	„ „	39,289.24	238,544.56
11	1931	13,433	„ „	37,578.99	276,123.55
12	1932	12,015	„ „	38,743.41	314.866.96
Маеток Молодечого Департаменту 31 грудня 1932				$314,866.96	$314,866.96

ФОНД СИРІТСЬКИЙ

з днем 31-го грудня 1932 року.

Гнзт Марія	в. 40	$300.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67
Рапавий Василь	в. 28	150.00
Савко Іван	в. 23	100.00
Товт Іван	в. 84	166.67
Кравець Іван	в. 182	397.26
Конкольняк Анастазія	в. 144	180.00
Вітковський Юрій ...	в. 48	125.00
Гатала Михайло	в. 34	50.00
Зентичка Іван	в. 80	600.00
Ратковський Микола..	в. 77	450.00
Левицький Йосиф ...	в. 19	500.00
Шкурат Теодор	в. 10	125.00
Попович Теодор	в. 306	166.67
Фединець Тимко	в. 32	244.89
Гнида Павло	в. 272	500.00
Галасінський Адам ..	в. 132	83.35
Мікля Мартин	в. 197	400.00
Сеневич Микола	в. 304	100.00
Ілько Стефан	в. 102	500.00
Миляр Панько	в. 143	266.67
Забавський Фтадей ..	в. 40	125.00
Брилевський Петро ..	в. 301	250.00
Глух Мартин	в. 303	100.00
Венгрин Дмитро	в. 136	400.00
Папуга Іван	в. 99	200.00
Захарків Іван	в. 174	242.62
Гіба Ксеня	в. 104	200.00
Слободзян Іван	в. 149	488.65
Музика Петро	в. 225	500.00
Набережний Яцко	в. 19	100.00
Стебельський Мих. ..	в. 102	139,19
Микитко Василь	в. 330	300.00
Липка Тимко	в. 300	450.00
Мулик Юрій	в. 338	250.00
Козуб Олекса	в. 81	125.00
Гавришків Микола ...	в. 278	450.00
Ференц Іван	в. 360	700.00
Корчинський Теодор	в. 104	200.00
Окаль Гнат	в. 87	150.00
Граділь Ілько	в. 305	333.34
Кучмій Катерина	в. 36	25.00
Бойко Роман	в. 209	$225.00
Кливак Каспер	в. 67	500.00
Михальчук Лукаш ...	в. 195	209.40
Швець Іван	в. 300	80.75
Мендак Іван	в. 107	160.00
Цапик Стефан	в. 244	100.00
Василь Михайло	в. 102	375.00
Вітенько Лука	в. 170	250.00
Ващур Андрій	в. 113	150.00
Лазорек Яків	в. 1	100.00
Михайлів Василь	в. 288	600.00
Олійник Ілько	в. 124	300.00
Мазуркевич Григорій	в. 77	348.85
Юзефович Каїтан	в. 370	400.00
Нагребний Тимко	в. 168	433.34
Дзюбан Іван	в. 239	400.00
Фиканич Іван	в. 65	400.00
Магура Йосиф	в. 170	300.00
Заходняк Стефан	в. 213	600.00
Корсак Михайло	в. 124	450.00
Андрушкевич Мартин	в. 58	200.00
Лазорек Кузьма	в. 153	250.00
Сарабаха Петро	в. 34	250.00
Сидор Марія	в. 104	431.88
Мельник Григорій ...	в. 321	400.00
Зілінський Франко ..	в. 296	200.00
Трач Іван	в. 282	416.67
Корчинська Катерина	в. 104	50.00
Савчак Стефан	в. 51	320.00
Носко Флоріян	в. 110	300.00
Шкапій Доська	в. 36	150.00
Зазуля Іван	в. 217	200.00
Криванич Михайло ...	в. 305	400.00
Кримський Антін	в. 396	300.00
Шабінська Юлія	в. 118	200.00
Шарон Михайло	в. 76	100.00
Одвард Василь	в. 218	216.67
Курик Дмитро	в. 273	300.00
Шмілик Дмитро	в. 247	200.00
Кузьма Макар	в. 87	283.23
Тарбай Василь	в. 38	200.00
Морикін Іван	в. 95	100.00
Карась Катерина	в. 112	1000.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00
Гладкий Стефан	в. 237	700.00
Білик Микола	в. 20	700.00
Сливар Юлія	в. 62	200.00
Швець Яцко	в. 217	225.00
Пашук Павло	в. 62	400.00
Шкарлат Іван	в. 301	250.00
Прибильський Мих. ..	в. 109	425.00
Дзябка Іван	в. 218	650.00
Мелех Михайло	в. 217	50.00
Кушнір Юрій	в. 288	200.00
Паславський Іван ...	в. 245	250.00
Міллер Іван	в. 127	433.34
Хорощак Татіяна	в. 295	75.00
Гапа Андрій	в. 83	500.00
Леськів Микола	в. 76	250.00
Ярмій Михайло	в. 76	160.00
Мігаль Микола	в. 63	400.00
Стрильчук Володимир	в. 131	125.00
Ґеці Марія	в. 85	200.00
Заслоцький Іван	в. 179	250.00
Шугайло Катерина ...	в. 108	200.00
Грицин Ілія	в. 106	50.00
Ґлова Василь	в. 1	200.00
Бахоровський Андрій	в. 102	500.00
Гамера Анна	в. 112	200.00
Мельник Йосиф	в. 241	1000.00
Кость Микола	в. 182	50.00
Зубик Афтан	в. 63	233.34
Пішко Микола	в. 254	125.00

(Далі буде).

лих 10 хвилин сотня була зібрана і на команду: Двійками в право в бік! Бігом руш! з крісами в руках бігла до фронтових позицій, де їх старшини держали фронт!

Отся подія вразила мене дуже болючо, бож я бачив цих людей на фронті якнайкращих боєвиків. Не були це боягузи, але радше люди з розстроєними нервами, яких зломила фізична перевтома.

Цю подію я зголосив команді бриґади, що попри брак амуніції загальна перевтома частин каже надіятися невдачі на фронті кождої хвилі.

Рівночасно я зажадав помочі від Х. арт. полку, бо гармаші другої батерії падали від перемучення. Нічю прибула до Почап нам на зміну батерія 4/10 під командою пор. Баленти та заняла позицію недалеко батерії другої. Ранком я мав передати пор. Баленті всі вказівки і відіхати в запас. Та не так склалося, як ждалося!

Ранком 28 червня ворог переходить у загальний наступ і по завзятім бою його піхота проломлює наш фронт! Наша піхота відступає спершу в порядку та з появою ворожої кінноти і панцирних поїздів відступ переходить у паніку. Батерії здержують наступ своїми силами та під обстрілом ворога зачинають постепенний відворот до Хильчиць. Батерія 4/10 відходить взад, бо не має ніодного стрілу. Батерія 2/10 відбиваеться що сили, занявши позицію при західнім виході села Хильчиць. Дві гармати бють прямим вогнем на ворога, а дві повертають свої гирла на свою піхоту, яка, не зважаючи на погрози своїх старшин — масами відступає, в повнім безладдю.

Ця грізна постава гармашів приводить піхоту до порядку. Вона зупиняеться і паде в розстрільну перед гарматами, для їх охорони. Перед нами з Почапів висувається ворожа лінія і її скоростріли зачинають свою гру.

Ми були свідомі, що наш наступ скінчився, що сили Галицької Армії замалі, щоби встоятись перед армією цілої Польщі і її союзників. Головне наше завдання тепер, це хвилеве здержання ворожого наступу, щоби тим дати змогу відступити нашим обозам, гарматам і піхоті першого корпуса, яка з Ясеновець, Княжа, Хильчиць та Нового Каменя прямувала на Золочів. Це завдання оборони зрозуміли гармаші і останками сил здержують піхоту та вкладають останні набої в гармати. Три гарматні коні поранені! — зголосив командант комонних. Батерія зачинає дальший постепенний відступ на Золочів, задержуючися що хвилі до нового бою. Кіннота бриґади і корпуса завертає піхоту для обсади лінії під Золочевом, однак без успіху. Панцирні ворожі поїзди вносять у ряди наших військ страшну паніку і грозять загладою обозам і гарматам, які вкрили гостинець на Тернопіль.

Справник батерії, Колибаба, голосить „слухняно", що в ящиках осталося 20 набоїв! Тби гармати відходить назад; остається одна гармата, яка занимає позицію в отвертім полі біля коршми при дорозі Хильчиці-Старий Камінь і відкриває вогонь на ворога. Ворог тікає і це дає змогу нашій піхоті проскочити в місто. За хвилю тріснув над нами один шрапнель, другий, третій. Гарматні коні скрилися під мурами коршми. Треба було ждати відповідної хвилі, щоби вирватися з цих кліщів. Гармата стояла на полі як сирота. Ворожа артилерія переносить свій вогонь у друге місце, мабуть у переконанню, що ми залишили гармату. Гармаші прискакують в ту мить до гармати, вкладають набої, які розриваються між ворогом зі страшним успіхом. Схопивши потім гармату, скочують її в рів і бігом доходять до Глинського передмістя. Наша піхота вже відступила і гармата відступає полевими дорогами через Бенів-Зазулі і лучиться з полком у Тростянци Малім.

Це був останній великий бій нашої Армії на Галицькій Землі і в цей мент вирішилась її доля — перехід за Збруч.

Карно, упорядковано, крок за кроком відступає тепер Армія над Збруч і на своїм прапорі виписує новий боєвий клич: **через Київ дорога на Львів!**

Так ранком 16 липня десята бриґада і десятий гарматний полк уставився до останнього бою в селі Васильківцях, для прикриття переходу Армії через Збруч.

До команди бриґади наспіло донесення, що в селі Тлустенькe появились узброєні банди польських полонених, які загрожують нашим частинам. Для бічної охорони полку і бриґади, які рушили вже до Збруча, одна гармата другої батерії, забравши кінну розвідку і всю кінну обслугу, рушили полевою доріжкою з Васильківців, здовж річки Слобідки. До цеї ґрупи зголосився теж хорунжий Будзан та справник батерії, ст. десятник Колибаба, щоби довше бути на Галицькій Землі.

Всюди царила мертва тишина. Біля двора Слобідка посипались на нас крісові стріли з Тлустенького. Гармата заняла позицію в отвертім полі й кількома стрілами розігнала юрбу. Так помаленьки ми підходили до села Сидорів і над вечером зупинились при західнім виході цього села, напроти двірського будинку.

Сонце клонилося вниз, на галицькі села западав сумерк.

Наша Армія вже пройшла Збруч, а ця горска гармашів — це остання її сторожа по цім боці ріки.

Востанне залунав так відомий гармашам приказ:

Огонь вперед!

Комонні скрутили коні на горб і повернули дуло гармати на ворога.

Почесний випал (сальва) поляглим товаришам зброї! Стріл!!

Тричі загремів стріл, а його могучий відгомін покотився по тисячах стрілецьких могил Галицької волости та під стріхи наших батьків з вісткою, що наша Армія жиє!

Сонце скрилося за багряну смугу і тіни ночі залягли нашу землю.

Скинувши шапки, гармаші приклякли біля гармати та на прощання поцілували рідну землю... і лиш одна зірка-сльоза скотилась по їх лицях.

Впівночі остання гармата Галицької Армії проїхала ріку Збруч в селі Шидлівцях, з новою надією в серці, що **через Київ дорога на Львів.**

Филаделфія, Па.
В липні 1933.

Франц Коковський.

ПЕРЕМОГА.

Барз біден бил Васько. Три лем роки, як оженився з Маркою, а вона вже з якимось ґранічером пофіялася і слід за нею загиб. Ще і тих двісті талярів, што за віно взяла, забрала зі собою. А Ваньові лишила лем маленьку Анцу, яку ще треба било молоком лялюкати.

Згирився Васько, ціле ґаздівство на невер пішло. А найгірша біда била в тому, што вшиткі люди в селі ще пак допинали, доцпилювали йому. Ті дипинки так доїли Васькові, што він став від людий втікати. Ховався перед ними, гей лишка, придумував всініякі способи, штоби зі знакомими не стрічатися.

Тому найрадше тікав на друге село до корчми. Там у червоного Лейби міг собі сам посидіти, подумати, посумувати. Міг напитися і впитися і ніхто тим не журився. А як і там зачали його дипинати, тікав до Дуклі. Там бил найбезпечніший.

Моцну мав главічку Васько; треба було доброї палінки, штоби йому догодити. Таку палінку мав в Дуклі лем вірий Юда. Штось додавав до неї, чи дугану, чи вапна, бо пекла у гортанці та в бамбухах аж любо! А по четвертій півкватирці в цілому тілі розходилася така солодкість, што Васько вшиткій світ до серця пригорнув би. Барз добру палінку мав вірий Юдка. І оселедця тіжек доброго на закуску, а пак оціпя з білої, панцкої трапези.

—o—

Втік ото Васько зі села, бо люди забагато ґабрали. Втік та поїхав до Дуклі просто до Юдки. Випив один півкватирок, другий, а пак зїв покус оціпяти. Набив пипку дуганом із дуганчука, запік під шпорґедою, всадив її в ґамбу та покурював, циркаючи слиною на боки.

Сидів а пак думку думав. Здавалося йому, што якби тепер стрінув свою Марку з ґранічером, то лем бамбухи би з них випустив. Такий жаль пік його під серцем. Згадав маленьку Анцу, што її лишив у сусіди і — і випив ще півкватирок. А пак ще один і зас ще один.

Гей! Радісно стало Васькові на души. Здавалося йому, що ось-ось прийде його Марка, примиленно усміхнеться, обійме його, поцілує та опрощення попросить. Схопився йти їй на зустріч.

Переліз з бідою поріг, вийшов на вулицю. А ціла вулиця йому ходором ходить. Хижі скачуть то вгору то вдолину, а вулиця як гад вється, крутиться, навіть тини і ті на всі боки данцують.

Што за біда? — думат Васько. А штоб тя заморозило! Набосорив хто, чи што?

Розкрачив широко ноги, штоби станути твердо та перстом від себе дорогу показиват. А дорога гейби заряк, перста не держиться, все як гад вється.

Постояв Васько кус часу, а пак іти береться. І все перстом дорогу показиват. А дорога все бігат, гейби гралася з Васьком.

Не втерпів Васько. Пустився йти та як зашпортаеться, як заточиться і — бух! — на тин упав. Відбився від него, заточився через дорогу і геп собою об тин з другого боку дороги. А пак впав під тот тин.

— Ов, перемогла! — гварит Васько. Усміхнувся до останної півкватирки палінки, а пак зложив свою главу в рові і захропів.

В. Кедровський.

БОРОТЬБА З ПОГРОМАМИ НА УКРАЇНІ

(19)

„В той час, коли я був командантом паризького району, я мав 27,000 жовнірів, яких я мусів тримати в дисципліні в Парижі. Для цієї роботи я мав 2,700 членів военної поліції, або одного на кождих десять жовнірів. Ми мали пять военно-полевих судів, які фактично урядували в день і в ночі без перерви. Ми зліквідували пять дуже поважних банд, а між ними й одну банду дезертирів; банду, що крала автомобілі; банду, котра грабувала залізнодорожні вагони постачання та кілька маловажних злодіїв і ошустів. Всі ці банди були добре зорґанізовані й поки ми вичистили все, ми звільнили сорок офіцирів та післали до вязниці 368 жовнірів, або вислали їх додому". (Ді Ню Йорк Сон, 8 липня 1930 р.).*)

Це є компетентна заява й приклад, як важко боротися зі злочинами в армії навіть у таких обставинах, які були в Парижі, де прекрасно функціонувала французька цивільна та військова адміністрація зі всіми її апаратами. Ми на Україні в 1919 році, в найліпших часах, ледви чи мали всього 270 военних жандармів, які мали своїм обовязком не лише боротися з військовими бандами, але й з цивільними. Отсе може бути відповіддю на те, чому уряд УНР та военне командування не могли запобігти погромницьким явищам, грабіжам та іншій анархії, яка панувала часами на терені УНР. Це також дає відповідь, чому своєчасно не були арештовані ріжні отамани-погромники та ватажки анархічно-кримінальних банд.

Коли зявилася можливість, то банди були роззброєні, а їх отамани арештовані, якщо вони не повтікали. Що не засуджено всіх і не розстріляно, то причина цього та, що несподівано урядови УНР довелося лишати свою територію. Але боротьба з ними не припинялася й уже в 1920 році Семесенко, виновник проскурівського погрому, був арештований урядом УНР і засуджений военно-полевим судом на розстріл. Розстріляла його контр-розвідка штабу дієвої армії. Біденко перейшов до большевиків і не відомо, що з ним сталося. Козир-Зірка був мною арештований в день евакуації уряду УНР з Камянця й у числі девятьох інших погромників, головно з бувшої „Запорозької Січі", мав бути розстріляний, але йому та ще одному погромникови, Яковлеву, пощастило втекти вже з місця розстрілу. Вісім інших були розстріляні полевою жандармерією. Пізніше Козир-Зірка працював у катеринославському чека й люто мордував українських патріотів, які попадали йому в руки. На його вимогу привезено до катеринославського чека з Херсонщини мого брата, Михайла, сотника української армії й розстріляно за самостійництво й боротьбу проти Росії в лавах армії УНР. Яковлев працював у полтавському чека, де особливо жорстоко розправлявся з українськими „самостійниками-контрреволюціонерами".

* *

Українська національна честь та честь нашої армії вимагають, щоби в майбутньому на українських землях погроми, це огидне явище, яке можливе лише серед некультурного та нецивілізованого населення, не повторювались. Та саме українство не встані побороти цього явища, коли ліпша й свідоміша частина жидівства не прийде йому з допомогою. Про це треба отверто сказати. Жидівство зі своєї сторони мусить постаратись усунути все те, що провокує темні елементи на виступи проти Жидів та дає „фактичний", „наочний" матеріял для пропаганди проти Жидів серед темних і нерозсудних мас. Лише спільними силами української і жидівської демократії, лише спільними силами кращих синів жидівського й українського народу можна нарешті знайти й усунути всі причини, котрі приводять темні маси до такого огидного явища, як погроми. В інтересах обох народів, як жидівського так однаково й українського, дуже важне, щоб нарешті наступило порозуміння між ними.

З нашої сторони, української, мусить бути ведена така політика, яка остаточно викидає за межі нашого громадянства погромні елементи, а виновників погромів буде завжди тяжко каратися, незалежно від того, чи своє злочинне діло вони вчинили тепер, чи кілька, або навіть кількадесять років тому. Тим, котрі не дорожать честю свого народу, своєї нації в найтяжчих і найгероїчніших часах боротьби нашого народу за своє визволення; в часах, коли десятки тисяч кращих лицарів українських падали з честю й геройством у боях за свій нарід, плюгавили честь того народу та відвертали світові симпатії від шляхетної й героїчної боротьби українського народу, не може бути забуття їх злочинів. Ті темні злочинці-погромники своїми вчинками робили те, що замісць співчуття й допомоги серед цивілізованих та культурних народів і держав світа, наші герої стрічали призирство, ненависть і ганьбу.

Чи розуміють ті погромники, або ті, що потурали погромам, чи закривали це огидне явище, що вони робили? Чи вони розуміють, що їх погроми були найбільшою провокацією нашої визвольної боротьби, якої не міг би придумати найлютіший наш ворог? Чи розуміють вони, що це значить, коли по вулицях Ню Йорку 24 листопада 1919 року маширували 150,000 американських Жидів, а між ними 15,000 ветеранів Великої Війни, Кубанської та Цивільної Війни, протестуючи проти погромів на Україні? А такі протестаційні походи, віча і збори відбулися по всіх містах Америки, Канади та в інших державах світа. Всі вони просили свої уряди та цивілізований світ ратувати їх братів від морду й загибелі на Україні та охоронити їх від погромів. Хіба це все не має свого значіння для неґативного ставлення чужих держав до українських визвольних змагань?

То справи не зміняє, що погроми на Україні в більшій части й жорстокіші провадила армія Денікіна і Врангля, чи московська червона армія. Важне те, що пляма погромів упала також на український нарід і на українську героїчну армію. Колиб наша армія могла була захистити жидівське населення від погромів, а край наш від руїни й анархії, тоді симпатії жидівства булиб по українській стороні, а тимсамим і симпатії світової преси, симпатії ріжних держав, урядів і політиків. Світова опінія не хоче знати причин погромів; вона не хоче знати, чи Українці боролися проти погромів, чи ні, чи погроми були явищем орґанічним, суто-українським, чи спровокованим, нанесеним чужинецьким елементом, або вони були наслідком загальної анархії й ослаблення влади. Вона знає лиш одно, що на терені УНР, в державі українського народу були погроми, а тому вину за ці погроми складає на ввесь український нарід, на його уряд, на його героїчну армію.

(Кінець буде).

*) "I have been told I was the most hated officer in the American army because I had charge of the military police, or M. P., in Paris just before and after the armistice. They said I was too strict; I don't think I was strict enough. You cannot keep soldiers who have just finished a war from getting into trouble if you are not severe.

"During the time I was commander of the District of Paris, I had 27,000 soldiers to keep under discipline in Paris. For this work there were 2.700 M. P. officers, or one for each ten soldiers. We kept five court martials running practically night and day but we succeded in breaking up five serious gangs, including a deserting gang, a car stealing gang, railroad supply car robbers, petty thieves and swindlers. All of these gangs were well organized and before we got through our cleanup we had dismissed fourty officers and sent 368 privates to prison or back home."

("The New York Sun," July 8, 1930).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДУМКИ ПРО ВИЗНАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ РОСІЇ.

На мою думку, котра держава визнає большевицький уряд Росії, відходить від людської цивілізації.

Така держава подібна до того чоловіка, що бачить, як злодій закрадається в чужу хату або грабіжник вдирається в чужу комору, а він нічого не каже, ні кроку не робить, щоб запобігти крадежі.

Так як ми осуджуємо такого чоловіка як помічника злодійства чи грабіжі, так нам треба критикувати державу, як вона починає зносини з тими бандитами, що захопили сотки тисяч українських сіл, душать українських людей, визискують їх, мучать голодом і холодом.

Супроти таких „урядів" цивілізована держава може мати тільки одну політику: старатися їх всіми силами підтримати та робити все можливе, щоби покласти край цьому новому рабству, що називається комунізмом.

Держави, які за кровавий могорич від грабіжників-комісарів визнають совіти, повинні стидатися свого кроку як виступу проти цивілізації людства.

Коли на таке пускаються капіталісти, то зисків вони не будуть мати великих. З того люди можуть подумати, що видно зле з капіталістами діється, коли вони аж так думають ратуватися. І те саме можна сказати й про большевиків: їх шукання помочи в капіталістів показує, що з ними теж справа стоїть зле.

Супроти цього я питаюся: Що ми, Українці, будемо на це робити? Чи будемо мовчати, чи скажемо своє слово?

Михайло Стадничів,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

HER DIFFICULTIES WITH THE UKRAINIAN LANGUAGE.

Dear Editor:

I received the last issue of the Ukrainian Juvenile Magazine, in which you have given a full page to my letter about the difficulties in making my American friends read in English words of Ukrainian origin. I am grateful for the information, and I wonder whether it would not be asking too much to be helped out of another difficulty.

This time it is my own difficulty. While reading our newspaper in Ukrainian, I was struck by the difficulty which the Ukrainian language presents to me. Such a difficulty I have with the word „замок". First I read the word in the sentence, „Замок стояв на високій горі". Then I read the same word in another sentence, „Вона виняла ключ та відчинила замок".

And finally I once read a sentence, „У рушниці замок порох".

I am sure that you know already my difficulty. You see one word has three meanings. Now how am I to know which of the three meanings the word I read possesses. Is there no way of getting out of the difficulty? Hasn't the Ukrainian language three different words for the three differents things? Couldn't a different word be used for each of three things? And if this is impossible, would it be too mooch to ask you for an explanation?

I am yours, etc.

Helen Botuz.

(There is really no harm in asking such questions, and explanations to them might help not only the writer of the letter, but others who have the same or similar difficulties with the Ukrainian language. Hence I am only too glad to answer such questions.

The writer of the letter is right: There are three words in Ukrainian which sound alike and yet have different meanings.

The first two words are nouns, the former having the accent on the penultimate, the latter on the last syllable. The third word is a form of verb; it, too, has the accent on the last syllable. The word „замок" in the first sentence means a "castle," the word „замок" in the second sentence has the meaning "lock," while the third word comes from „замокнути" and means "became wet" (in masculine gender).

So while it is true that we have one word with three meanings, still there are in fact three distinct words. There is no other way to know which word is meant but by studying the context of the sentence. When one reads the first sentence, one cannot think that „замок" means "lock." Nor could one, when reading the second sentence, think that „замок" means „castle" (unless the writer spoke of a castle). In the third sentence one cannot think either of castle, or of lock; as soon as one hears the sentence one knows that something completely different is meant.

It might be argued that a language would be better off if it had different words for the various concepts, but it my also be argued that it would not be bad to use the same word in several meaning once there is no danger of taking one word for another. At any rate this is the case with all the languages. The English language, for instance, has many such words. I take, for instance, the word "key," and I see that the dictionary gives that word several meanings. There is the "key" that operates a lock. But nothing of the kind is meaning by the word "key" when we speak of the "keys of Florida"; here it means a low island. Again it may mean a "wharf." And one of the 24 members of the local parliament of the Isle of Man is also called a "Key." We could therefore also demand of the English language a different word for every seperate meaning. Yet such a demand would appear preposterous. If this is a difficulty, there is no way out of it but to learn the words and all the meanings that go with them.—Editor).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FAMINE IN UKRAINE.

RUSSIAN FAMINE ADMITTED. "SUPPLY OF BREAD NOT SUFFICIENT."

(From Our Own Correspondent).
MOSCOW, Saturday.

M. Kalinin, addressing an audience of collective farm peasants in the Gorky (formerly Nizhni Novgorod) district, admitted the existence of hunger in some parts of the country. "There are collective farms in the Ukraine and the North Caucasus where the supply of bread does not suffice, or suffices with difficulty." He interpreted this, however, as a righteous judgement upon the collective farms where work had not proceeded energetically, remarking, "the collective farm people this year have passed through a good school. For some this school was quite ruthless."

(The Observer,
London, Sunday, June 25, 1933).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член Бр. св. Володимира, від. 323 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Василь Шиляк.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(92)

„Дивіться! Вони націлюють на нас гармату!" — закричав Ґрідлі, коли побачив, як один із залоги корабля направив на човен Тарзана гармату. Тут почувся голос з корабля, мабуть команданта: „Гей, хто ви там? Я змету вас з поверхні моря!" Тарзан рішив негайно переговорити з кораблями: „Хто ви такі?" — запитав Тарзан. „Я звуся Джа з Анакорока", відповів голос з корабля. „Це военна фльота короля Давида I. з Пекуляра".

Вчувши це, Ґрідлі не вірив зпочатку своїм вухам, а потім не знав уже стриму своєї радости. Адже він тепер стрінув тих людей, яких предки заблукали до Пекуляра і яких Ґрідлі хотів ратувати. Тимчасом з корабля питалися далі: „Що ви за одні?" Тарзан відповів: „Не вороги вам, а приятелі. Це Американець Джесон Ґрідлі. Ми його виправа, щоби відшукати вас і помогти вам вирватися з цього світа до цивілізованого людства".

„Ми хочемо вашого короля вирвати з рук піратів", говорив далі Тарзан. На кораблі не вірили йому. Їх зневіру підсилювало ще те, що в човні Тарзана були три пірати, запеклі вороги короля Давида. На кораблі всі дуже зацікавилися чорними Вазирами, бо таких чорних людей тут ніколи не бачили. Нарешті рішили забрати всіх з човна на головний корабель. Тарзан і вся його компанія кілька разів розповідали про свої пригоди й ціль приїзду сюди.

На головний корабель прибули капітани з інших кораблів. Оповідання Тарзана та Джесона Ґрідля нарешті переконали всіх, що ці два чоловіки є справді приятелями короля Давида й вони не думають робити ніякого зла. Люди короля Давида дивилися на своїх несподіваних „гостей" як на тих, що зявилися десь з неба, чи впали звідкись з іншого місця в море. Але всі виявляли свою прихильність і не видно було, щоби хтось ставився до своїх „гостей" ворожо.